

Documentació sonora de Radiotelevisió Valenciana: l'arxiu de Ràdio 9 i À Punt Ràdio

Paraules clau: Cristina García Ramón, Lola Alfonso Noguerón, documentació radiofònica, arxius sonors, Radiotelevisió Valenciana, Ràdio 9

Introducció

La Comunitat Valenciana disposa entre altres fons audiovisuals importants, de l'arxiu sonor generat per les emissores de ràdio de l'extinta Radiotelevisió Valenciana¹, així com tots els materials que À Punt Ràdio emiteix des del seus inicis a l'any 2018.

El 29 de novembre de l'any 2013 la Radiotelevisió Valenciana pública es tanca i, arran del desmantellament de la seu de Ràdio 9 a l'abril de 2015, tot el material sonor de l'emissora arriba a Burjassot, junt amb el servei de demissió i edició anomenat VIVA, que feia la tasca de plataforma de magatzematge dels arxius sonors temporals de programes i informatius.

La informació de la base de dades de la fonoteca de Ràdio 9 es va migrar al nou sistema documental de gestió de continguts multimèdia adaptant la estructura i preparant els camps i la metadada.

Tot i haver inventariat els materials musicals, uns cinquanta mil CD, en aquest article no es tractaran. És música lleugera i clàssica, efectes sonors, i actualment s'encarrega la gestora d'ambientació musical d'Àpunt de facilitar les músiques.

El personal del centre de Documentació, ubicat a l'edifici del Centre de Producció de Programes d'À Punt Mèdia a Burjassot, preserva i gestiona aquesta documentació sonora. El conveni de col·laboració entre l'Institut Valencià de Cultura (IVC) i la

¹ Canal 9 Ràdio, Ràdio 9, Sí Ràdio.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació (CVMC) en el àmbit de la difusió i de l'arxiu audiovisual fa possible que el personal de Documentació d'RTVV que pertany a l'IVC, gestione el fons documental d'À Punt Mèdia i aquesta dispose de l'arxiu històric.

Per últim, cada vegada més la Intel·ligència Artificial està incorporada al fluxos de treball del centres de Documentació. A Punt Mèdia disposa d'un sistema de subtítolació propi que permet la transcripció automàtica dels àudios dels programes. Enginyeria i informàtica treballa per a la millora en aquestos processos automàtics, que transformen l'àudio en text, el que obri moltes possibilitats per a la documentació sonora.

Inventari dels materials sonors de Ràdio 9.

Totes les teques de Ràdio 9 i els arxius de les diferents delegacions arribaren al centre de documentació, on van ser avaluats i inventariats. En trets generals, va arribar una quantitat ingent de material sonor sense cap suport informatiu i documental.

Del material rebut, al voltant del 44% forma part del fons de la fonoteca, mentre que un 56%, aproximadament, correspon a

materials de treball utilitzats en la redacció, per al muntatge de butlletins de notícies i programes.

El material es presenta en distints formats físics.

Si bé és cert, que una part important de la informació continguda en d'aquests suports va ser transferida al servidor de l'emissió de Ràdio 9, anomenat VIVA, a principi dels anys 2000.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

A hores dara, hem acabat la transferència a fitxer digital de les cintes de casset, i treballem amb el projecte de digitalització de les cintes DAT.

Diferents formats d'àudio

1. DAT (DIGITAL AUDIO TAPE): Total 2.395. És el suport majoritari de la fonoteca, en format casset (7X5 cm) amb cinta magnètica i gravació digital.
2. DVD (DIGITAL VERSÁTIL DISC): Total 1.145. Els DVD d'informatius i esports.
3. MD (MINI DISC): Total 311. És disc magneto-òptic de 7X5 cm., emmagatzema fins 80 minuts de so. Utilitzats com a material de treball.
4. MO (MAGNETO ÒPTIC): Total 349. Semblen disquet d'ordinador encara que més gran: 13 cm i amb una capacitat de 2 gigues.
5. CINTES DE CASSETTE: Total 384 de les quals un 51% han estat digitalitzades, transferides i integrades al sistema de gestió documental.
6. CARTUTXOS: Total 11. Es tracta d'un format totalment obsolet utilitzat per a jingles i cortinetes. És una gravació sense fi sobre cinta analògica.
7. CD -WORM (COMPACT DISC WRITE ONE READ MANY): Total 13, reproduïbles en l'ordinador.
8. CD-R (COMPACT DISC REWRITEBLE): Total 871. També reproduïble en l'ordinador.

SÍMILE

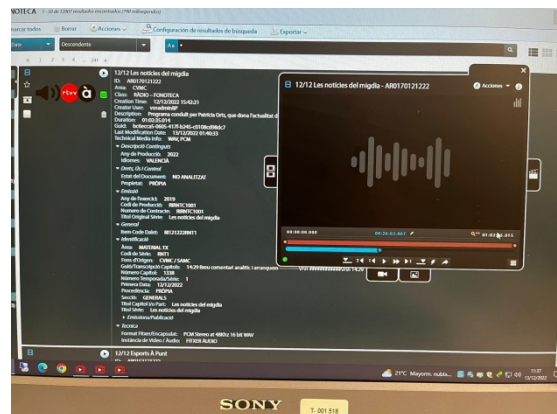
--- Butlletí del COBDCV // 2º Època // ISSN 2171-6293 ---

RÀDIO 9

a) Classes

El fons de la ràdio d'RTVV, com hem explicat, està migrat i integrat al sistema documental, dividit en tres classes:

1. BOLSA-RÀDIO-FONOTECA, conté els fitxers d'àudio que estaven emmagatzemats en el servidor VIVA. Majoritàriament són talls de veu (declaracions) de butlletins, diverses edicions d'informatius i programes informatius. Aquestes peces identificades lleugerament pel personal de redacció van ser agrupades temàticament, de manera que un **asset bossa conté varis arxius** relacionats amb un tema o notícia puntual.
2. RÀDIO-FONOTECA és el compendi dels 24 anys de Ràdio 9. Al sistema de gestió documental hi ha un únic model de dades per a qualsevol document sonor, textual, audiovisual registrat, catalogat o indexat. Aquesta classe aglutina tots els materials sonors radiofònics tant de Ràdio 9, com de À Punt Ràdio. En el model de dades, el camp fons d'origen divideix els fons segons l'empresa que el va produir i emetre. El format tècnic del fitxer és: PCM Stereo at 48Khz 16 bit WAV (Ràdio À Punt) o MPEG2 256 Kbps (Ràdio 9).
3. CÒPIA LEGAL RÀDIO. Aquesta classe replega tot el que s'emet per ràdio. Diàriament s'incorporen 24 assets corresponents a cada hora d'emissió.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

b) Continguts

Els arxius sonors conservats són programes informatius, esportius, d'entreteniment, dramatitzacions, retransmissions, promocions, així com, material aliè, com ara, tràilers, judicis, promoció de discos, maquetes, jornades, etc. També es disposa de gravacions amb mostres d'emissió de dies complets de diferents temporades.

El tractament documental de la fonoteca de Ràdio 9 és escàs i obliga a recerques amples. La futura digitalització i recatologació ajudarà a fer possible les recerques acurades i a visibilitzar aquest fons.

Els documentalistes envien els àudios sol·licitats al sistema de producció i, el personal de redacció, els reutilitza en la producció dels nous productes sonors. La consulta està oberta als usuaris interns, el que permet la descarrega d'allò que necessiten.

À PUNT RÀDIO

Les emissions en proves d'À Punt Ràdio van començar al novembre de 2017 i en aquell moment s'utilitzava un sistema de producció i emissió diferent a l'actual, el que va fer que haguérem de migrar els fitxers sonors, acció que es va fer durant el confinament de la pandèmia pel COVID-19. Paral·lelament, començà el flux d'arxivat diari de programes, informatius, retransmissions, etc. i la còpia legal d'À Punt Ràdio.

Les emissions van començar al 11 de desembre de l'any 2018.

A l'arxiu es conserva tota l'emissió, és a dir, els programes emesos que es coneixen com a material TX, o màster d'emissió, i també els directes que són els paral·lels d'antena i retransmissions. Ara per ara no es conserven els materials de treball, anomenats bruts.

La tipologia de programes és:

RI: informatius, programes esportius, retransmissions, especials

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

RP: programes en directe (P de paral·lel)

RE: programes gravats (E d'enllaunat)

Alguns exemples són:

RI110620RNT1 : RNT1: Les notícies del migdia del dia 11/06/20

RP080622PFMI : PFMI: Podríem fer-ho millor del dia 11/06/22

RE03ERAL0080 : ERAL: El Rall: capítol 80 de la temporada 3

RE03ELMU0167 : ELMU: El Musiquer: capítol 167 de la temporada 3

Conclusions

- El fons radiofònic de la RTVV està integrat al sistema de gestió de continguts, juntament amb els materials sonors d'À Punt, que han nascut en format digital.
- Progressivament anem digitalitzant el fons sonor de Ràdio 9 en funció dels recursos disponibles, la demanda de sol·licitud concretes, i de la rellevància dels materials. Així com, catalogant i classificant aquests materials.
- Estem treballant amb informàtica i enginyeria per aplicar la conversió d'àudio en text. Aquest projecte suposa uns avantatges tecnològics aplicats a la catalogació i anàlisi dels materials radiofònics.
- L'objectiu del treball del personal de documentació és facilitar l'ús i explotació dels fons sonors de Ràdio 9 i la seua salvaguarda.
- Les eines tecnològiques, que sens dubte permetran major qualitat, necessiten documentalistes qui validen i donen valor a la ingent quantitat d'informació que existeix al fons documental sonor de Ràdio 9 i À Punt Ràdio.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

Autores:

Cristina García Ramón

Llicenciada en Història Contemporània per la Universitat de València i Llicenciada en Documentació per la Universitat Politècnica de València. Ha desenvolupat la seua activitat laboral com a documentalista en Radiotelevisió Valenciana des de l'any 1989 i actualment en À Punt Media on és encarregada de la Documentació sonora generada per À Punt ràdio, i la digitalització dels àudios de l'arxiu sonor d'RTVV.

Lola Alfonso Noguero

Llicenciada en Geografia i Història per la Universitat de València. Màster en Documentació de la Universitat Complutense de Madrid. Cap de Documentació de la Radiotelevisió Valenciana, personal de Institut Valencià de Cultura i gestió dels fons d'À Punt Mèdia. Membre de la Junta del COBDCV i coordinadora de Simile (2012-2015). Presidenta de Quaderns d'Investigació d'Alaquàs. Premi Bibliotecària de l'Any al 2013 de l'Associació de Bibliotecaris Valencians, que va replegar en nom del personal de Documentació, i Premi Concha Valero l'any 2022, atorgat per l'Institut d'Estudis Comarcals (IDECO).

